

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 363/2012-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. septembra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. B. K., B., zastúpenej advokátom JUDr. P. T., B., vo veci namietaného porušenia čl. 2 ods. 2 a čl. 12 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky a základných práv zaručených v čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1, 2 a 3 a čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Obvodného pozemkového úradu Bratislava a postupom Krajského pozemkového úradu v Bratislave v súvislosti s vyvlastnením pozemkov vo vlastníctve jej právneho predchodcu a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. B. K. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. júla 2012 doručená sťažnosť Ing. B. K., B. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie čl. 2 ods. 2 a čl. 12 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základných práv zaručených v čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1, 2 a 3 a čl. 47 ods. 2 ústavy postupom

Obvodného pozemkového úradu Bratislava (ďalej len „obvodný pozemkový úrad“) a postupom Krajského pozemkového úradu v Bratislave (ďalej len „krajský pozemkový úrad“) v súvislosti s vyvlastnením pozemkov vo vlastníctve jej právneho predchodcu.

Zo sťažnosti vyplýva:

„1. V katastrálnom území R...

Predmetné nehnuteľnosti boli vyvlastnené... bez poskytnutia náhrady v zmysle § 6 ods. 1 písm. n) zákona č. 229/1991 Zb., resp. podľa § 3 ods. 1 písm. m) zákona č. 503/2003 Z. z., čoho nezvratným dôkazom je rozhodnutie Odboru výstavby ObNV B. o ich vyvlastnení v prospech Čs. štátu - KIÚ v B. č. Výst. 330/720/1965 - Vid. zo dňa 15. 9. 1965 a rozhodnutie o zamietnutí odvolania vyvlastneného zo dňa 20. 10. 1965.

Vyvlastňovacie rozhodnutie určilo vyvlastniteľovi zložiť peňažnú náhradu na Štátnom notárstve v Bratislave s tým, že ju Okresný súd v Bratislave rozvrhne podľa predpisov a rozvrhu výťažku z predaja nehnuteľností pri výkone rozhodnutia, čo nebolo dodržané. Ponúknutá možnosť prevzatia finančnej náhrady z osobitného účtu v Štátnej sporiteľni... a po jej neprevzatí následným vrátením na účet vyvlastnenia do Štátnej banky ČS. bola v rozpore so spôsobom určeným v rozhodnutí. Preto tvrdenie, že odmietnutie prevzatia ponúkanej finančnej náhrady ako keby bola vyplatená neobstojí, lebo nebol dodržaný zákonný postup.

Vyvlastňovacie rozhodnutie okrem vyčíslenia výšky finančnej náhrady za časť parcely... určilo aj povinnosť poskytnutia náhradného pozemku za ostatnú časť..., čo doteraz nebolo splnené. Potvrzuje to Rozhodnutie o vlastníctve Pozemkového úradu B. zo dňa 1. 6. 1994 č. 31/92/Pú-Tr...

Tým, že napriek platnému zákonu č. 22/1994 Zb. neboli po vyvlastnení vykonané zápisy v katastri nehnuteľností podľa § 4, následne vznikol nezákonný stav, ktorý trvá doteraz. Preto je zarážajúce, že sa štátne orgány nástojčivo dožadujú predloženia neexistujúcich dokladov o prechode pozemkov na štát, hoci vzhľadom na existujúci stav o to ani nebolo žiadané...

Pôvodná žaloba vlastníka J. K. z r. 1992 na náhradu za odňaté nehnuteľnosti bola stiahnutá na návrh vo veci konajúcej sudkyne..., pretože požadovaná výška náhrady bola žiadaná nad rámec zákona 229/1991 Zb. Preto bola podaná nová žiadosť a to nie o vrátenie

vlastníctva, čo už bolo súdnym rozhodnutím vykonané, ale v zmysle § 3 ods. 1, písm. m) zákona č. 503/2003 Zb. o náhradu a podľa § 5 ods. 1 - čo bolo splnené predložením kópie rozhodnutia o vyvlastnení, podľa ods. 2... alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 1 písm. d), aby sa mohlo postupovať podľa § 6 ods. 2.

2. V katastrálnom území N. - k. ú. P.

... boli odňaté rozhodnutím Komisie pre výstavbu pri ObNV B. zn. Výst. 330/694/1961-V-1,2 zo dňa 29. 05. 1961 na základe žiadosti novobudovaného závodu S. n. p... Keďže v r. 1961 boli tieto parcely v užívaní J. B., v čase jeho odňatia nebol vyhľadany a informovaný o tomto postupe vlastníka, ktorým bol J. K...

Po manželovej smrti po zrušení nášho podielového spoluvlastníctva s manželovým synom Ing. J. K. bola táto parcela zapísaná v 1/2... do môjho výlučného vlastníctva...

Obvodný pozemkový úrad v Bratislave a Krajský pozemkový úrad v Bratislave teda nezákonným spôsobom zasiahli do práv občana SR ako aj jeho chránených záujmov. Tento zásah bol priamo zameraný voči vlastníckym právam sťažovateľa a protizákonným postupom mu odňal vlastníctvo, resp. vlastníctvo nepriznal... “

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Obvodný pozemkový úrad v Bratislave a Krajský pozemkový úrad v Bratislave svojím nezákonným konaním porušili práva sťažovateľa chránené Ústavou SR podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1, 2, 3, čl. 47 ods. 2, čl. 12 ods. 1, 4, čl. 2 ods. 2 Ústavy SR a sťažovateľku Ing. B. K... poškodili na jej vlastníckych právach a to tak, že ju bez zákonného rozhodnutia, zákonného postupu zbavili vlastníctva k nehnuteľnostiam a to bez poskytnutia primeranej finančnej náhrady alebo poskytnutia primeranej náhrady.

Súd ukladá Obvodnému pozemkovému úradu v Bratislave a Krajskému pozemkovému úradu v Bratislave povinnosť, spočívajúcu v zákaze pokračovať v porušovaní vlastníckych práv sťažovateľa a prikazuje Obvodnému pozemkovému úradu v Bratislave a Krajskému pozemkovému úradu v Bratislave v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia uviesť právny stav do jeho pôvodného stavu pred jeho nezákonným zásahom.

Odporca je povinný v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia zaplatiť navrhovateľovi trovy konania a trovy právneho zastúpenia. “

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky o porušení jej základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1, 2 a 3 ústavy, základného práva na právnu pomoc zaručeného v čl. 47 ods. 2 ústavy, ako aj o porušení čl. 2 ods. 2 a čl. 12 ods. 1 a 4 ústavy postupom obvodného pozemkového úradu a krajského pozemkového úradu v súvislosti s vyvlastnením pozemkov jej právneho predchodcu bez poskytnutia náhrady alebo primeranej finančnej náhrady.

Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

Podľa čl. 12 ods. 4 ústavy nikomu nesmie byť spôsobená ujma na právach pre to, že uplatňuje svoje základné práva a slobody.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

Ústavný súd v prvom rade podotýka, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom sťažovateľky, ktorá je v danom prípade navyše zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľka domáha. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľka domáha v petite svojej sťažnosti, preto v danej veci ústavný súd rozhodoval o porušení iba tých základných práv, a v súvislosti s postupom tých orgánov verejnej moci, ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľka domáha v návrhu na rozhodnutie, t. j. v petite sťažnosti (obdobne napr. III. ÚS 149/04, III. ÚS 235/05, II. ÚS 65/07).

V súvislosti s napádanými postupmi obvodného pozemkového úradu a krajského pozemkového úradu ústavný súd v prvom rade poukazuje na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“), podľa ktorého môže ústavný súd poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky.

Inými slovami, pokiaľ je o ochrane sťažovateľkou označeného základného práva alebo slobody oprávnený konať alebo rozhodovať iný všeobecný súd, ústavný súd jej sťažnosť už po predbežnom prerokovaní odmietne pre nedostatok svojej právomoci.

Podľa § 244 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 244 ods. 2 OSP v správnom súdnictve preskúmajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy.

Podľa ústavného súdu sťažovateľka mala možnosť domáhať sa preskúmania napádaného postupu obvodného pozemkového úradu a krajského pozemkového úradu, a to v konaniach pred všeobecnými súdmi v rámci správneho súdnictva. Na základe sťažovateľkou iniciovaného konania v správnom súdnictve by bolo oprávnením a zároveň povinnosťou všeobecných súdov vysporiadať sa s jej námietkami tak, ako ich predostrela v sťažnosti podanej ústavnému súdu. Pokiaľ sťažovateľka takto aj postupovala, v sťažnosti túto skutočnosť nekonkretizovala, súdne konania a rozhodnutia v petite sťažnosti neoznačila a tieto v konečnom dôsledku z hľadiska porušenia základných práv a slobôd ani nenapádala. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľky po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Keďže sťažnosť sťažovateľky bola ako celok odmietnutá, ústavný súd sa jej ďalšími požiadavkami nezaoberal, pretože rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. septembra 2012